

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 1

CHOJNICE, dnia 15-go maja 1924 r.

Nr. 7

Wpływ stosowania sztucznych nawozów na plony roślin uprawnych.

Prof. Janowski opisuje sprawozdania niemieckie, dotyczące wpływu sztucznych nawozów na plony uprawnych roślin. Opiera się na badaniach, przeprowadzonych w Stanach Zjednoczonych i Niemczech.

Duży wzrost plonów, jaki był na 25 lat przed wojną można zawdzięczyć racjonalnemu gospodarowaniu i stosowaniu sztucznych nawozów. Jak wielki wpływ mają sztuczne nawozy głównie fosforowe i azotowe na plony zbóż, mogli się Niemcy przekonać w czasie ostatniej europejskiej wojny, kiedy skutkiem blokady nie otrzymali fosforytów do wyrobu superfosfatu, a wszelkie surogaty azotowe musieli użyć do wyrobu amunicji. Dziś stosunki poprawiły się znacznie i niektóre wzorowe niemieckie gospodarstwa teraz produkują na 1 ha po 100—124 q organicznej substancji, co uczyni po 40—49 q ziarna żyta lub 300 do 360 q ziemniaczanych kłębów. Uczony Wagner obliczył, że do średnich plonów 27 q ziarna żyta z 1 ha i 200 q kłębów ziemniaczanych mogliby wtenczas dojść Niemcy, jeżeli mogliby corocznie nawozić swoje ziemie 600 000 ton azotu, a kwasu fosforowego około połowy tej ilości. Lemmermann z Jeny określa zapotrzebowanie roślin na 100 kg. azotu i 50 kg. kwasu fosforowego na 1 ha. Azot bywa wykorzystany w glebie około 60 %, a kwas fosforowy tylko 10 %, więc na każde 100 cz. azotu trzeba by 300 cz. kwasu fosforowego. Są to olbrzymie ilości kwasu fosforowego, których Niemcy nie mogliby dostarczyć swoim rolnikom, gdyby nie to, że już poprzednio Niemcy silnie nawozili swoje ziemie kwasem fosforowym i nie wszystkie ich ziemie reagują na fosfor, bo 40 % nie reaguje, 40 % słabo reaguje, a 20 % koniecznie potrzebuje nawożenia fosforem.

U nas te sprawy przedstawiają się odmiennie.

Z Polski już nawet przed panowaniem Kazimierza Wielkiego wywożono wielkie ilości ziarna, w którym znajduje się dużo fosforu (jako podstawa do wytwarzania się białka). Wobec tego nasze ziemie są silnie zubożone z kwasu fosforowego, co nam powinny wykazać i często wykazują porównawcze doświadczenia nawozowe. Nie możemy ślepo używać nawozów fosforowych, bo za drogo one kosztują, więc przeprowadzenie prób polowych, czy rzeczywiście potrzeba nawozów fosforowych, a następnie w jakiej ilości opłaci się je nam stosować, powinien zrobić każdy gospodarz.

Lemmermann wykazał, że przez użycie kaloidalnego kwasu krzemowego zmniejsza się zapotrzebowanie kwasu fosforowego w roli. Przy porównawczych doświadczeniach kwas fosforowy z dodatkiem krzemionki działał trzy razy silniej niż bez niej. Wobec tego okazało się, że kwas krzemowy jest niezbędny w roli dla roślin i kwas fosforowy może być tylko odpowiednio wykorzystany, jeżeli równocześnie obydwaj znajdują się w roli w ilości dostatecznej dla wydania dużego plonu uprawnych roślin. „Kłosy“.

Wywóz zboża.

Na najbliższym posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów rozpatrywane będą wnioski Ministerstwa Rolnictwa w sprawie wywozu zboża bez ograniczeń za opłatą 30 złotych od tony, oraz o zredukowanie listy artykułów, wywóz których jest zakazany, przez skreślenie z tej listy grochu, fasoli, bobu, gryki, prosa, słodu, mięsa wszelkiego, warzyw, ziemniaków, serów, drobiu, wikliny, nasion i jaj. Artykuły te, w myśl wniosku, byłyby wywożone bez wszelkich pozwoleń i opłat.

Opłata wywozowa, w razie przejścia wniosku dotyczącego więc pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, opłata ta byłaby zmniejszana stopniowo celem doprowadzenia do wywozu zboża bez podatku.

Sucha destylacja drzewa w Polsce.

W związku z dużym zainteresowaniem dla Puszczy Białowieskiej, jakie ostatnio daje się zauważyć oraz dla przemysłu drzewnego w Polsce wogóle komunikują nam następujące dane statystyczne: Polska posiada największą na kontynencie fabrykę suchej destylacji drzewa w Hajnówce (Puszcza Białowieska), oraz drugą pod Żywcem, przerabiającą drzewo liściaste. Poza tem w licznych destylarniach przerabiane jest drzewo iglaste. Przemysł ten produkuje węgiel drzewny (15 000 ton rocznie), octan wapnia (1 600 ton), spirytus metylowy, terpentynę, smołę drzewną, żywicę, aceton i olejki.

Konie stają się przeżytkiem.

Władze hrabstwa londyńskiego wydały zarządzenie usunięcia wszelkich pojazdów konnych z ulic stolicy Anglii. Ponieważ obecnie jeszcze wiele osób posługuje się końmi, jako środkiem komunikacji, więc istnieje zamiar przedłużenia ostatecznego terminu do wprowadzenia tego zarządzenia w życie. Po upływie wszakże tego terminu, na ulicach Londynu dopuszczalne będą tylko pojazdy motorowe.

Przysłowia i przepowiednie ludowe.

Na pierwszego maja szron,
Obiecuje hojny plon.

Mokry maj
Rośnie żytko jako gaj.

Pogoda na Urbana
To wielka wygrana.

Przypomnienia dla rolników i ogrodników.

Tępić chrabaszczę. Siew kukurydzy i prosa Pszenicę za bujną wałować gładkim wałem. Sadzenie rozsady kapusty i wysadków buraków pastewnych. Wapniować, marglować i drenować pola. Tępić łopuchę i chwasty, — ciąć drzewostan dębowy i świerkowy dla kory garbarskiej. — Strzedz pnie słabsze w pasiece od rabunku. — W stawach karmić ryby, tępić zaby. Wypędzać bydło na pastwisko.

Kalendarz podatkowy na maj.

W miesiącu maju przypadają terminy płatności następujących podatków bezpośrednich.

Od 1 do 31 maja wpłacona być winna do Kas Skarbowych I rata podwyżki 100 procentowej podatku gruntowego i dodatku do niego tj. tyle ile należało wpłacić w czasie od 15 marca do 15 kwietnia rb.

Do 15 maja wpłacony być powinien podatek od obrotu z miesiąca kwietnia przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I — V kategorii.

15 maja uiszczona być winna dopłata wprowadzonej rozporządzeniem p. prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 zm. podwyżki ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Do 24 maja winna być wpłacona na podatek dochodowy od osób fizycznych i spadków wakujących różnica między połową podatku w złotych przypadającego od dochodu zeznanego na rok 1924 a należnością podatku, która winna była być uiszczona do dnia 23 kwietnia rb.

Do dnia 24 maja winna być zapłacona różnica między połową podatku, przypadającego od dochodu osób prawnych zeznanego na r. 1924, a należnością podatku uiszczanego do 1 maja rb.

Pozatem przy każdej wypłacie potrącani być winni i wpłacani w ciągu 7 dni podatek od uposażeń i wynagrodzeń za najemną pracę.

Rozmaitości.

Nowe warunki eksportu jaj. Na miesiąc maj rb. wartość eksportu wagonu jaj, wynoszącego 110 skrzyń jaj po 1440 sztuk każda określona została przez urząd w wozu i wywozu na 550 funtów. Eksporterzy są zobowiązani przekazać do Banku Polskiego 95 proc. waluty eksportowej. Opłaty manipulacyjne ustalone zostały w wysokości równowartości 50 fr zł. od wagonu.

Wywóz mąki zamiast żyta Min. Skarbu zawiadomiło Główny Urząd Przywozu i Wywozu, że wobec trudności napotykanym przy zbyciu na rynkach zagranicznych zboża, zadeklarowanego przez rolników na poczet podatku majątkowego, zezwala „Związkowi polskich organizacji rolniczo-handlowych dla eksportu rolnego „Unitas“, na wywóz w granicach zadeklarowanych przez rolników ilości żyta odpowiedniej ilości mąki żytniej. Stosunek wywozowy mąki do zadeklarowanej ilości żyta będzie ustalony w procentach przemianu. W praktyce procent ten ustosunkuje się następująco: 100 ton żyta będzie odpowiadało 70 tonom mąki żytniej 70 proc. itp. Zezwolenia na wywóz będzie wydawać komisarz rządu przy związku „Unitas“.

Odrzucenie żądań podwyżki cen węgla górnośląskiego Przemysłowcy węglowi z Górnego Śląska zakomunikowali sferom rządowym zamiar podniesienia cen węgla. Zamiar ten tłumaczony jest trudnościami finansowymi w przemyśle węglowym. Rząd jednak przez Minist. Przem. i Handlu oświadczenia przemysłowców górnośląskich nie przyjął, odrzucając je kategorycznie, jako szkodliwe dla całości kształtu spraw przemysłowych oraz sanacyjnych. Zaznaczyć należy, że nawet obecne ceny węgla nie pozwalają na jego eksport i grożą w konsekwencji ograniczeniem produkcji. W odpowiedzi swej Minist. Przem. i Handlu wyraziło poglądy, że przemysłowcy

węglowi winni z największą skrupulatnością zamierzać do dalszej niżki cen węgla.

Ośmdziesiąt sześć firm bydgoskich znajduje się w rękach żydowskich. Tak wynika ze spisu wygotowanego przez bydgoski oddział „Rozwoju“, przestanego do redakcji.

Wobec tego, że liczba kupców żydowskich w ciągu jednego roku wzrosła z 43 na przeszło 80, czyli się podwoiła, tutejsze społeczeństwo z tych cyfr niech pozna groźbę niebezpieczeństwa.

O zboże dla tuczenia świń. Jedna z największych firm belgijskich „La roye et Fils“, która przed wojną importowała w 1914 roku około 140000 kg. polskiego żyta, przeznaczonego przeważnie do tuczenia świń we Flandrii, zwróciła się do najpoważniejszych instytucji polskich w sprawie nawiązania stosunków handlowych. Firma ta gotowa jest sprowadzić do Belgii kilka tysięcy wagonów żyta polskiego.

Miesiąc zieloności i kwiatów Po tych zawodach, jakie nam sprawił schodzący kwiecień, który miał ciepła i wesela przynosił nam mroźne podmuchy, objął panowanie maj, miesiąc zieloności i kwiatów. Ale i ten także u nas częstokroć zawodzi, zwłaszcza jego początkowe dni, które obfitowały w zawody.

Ze pewną też nieufnością witano maj, który zwykle według przysłowia, bywał mokry ale zarazem zimny.

Z zawodów gospodarskich tego przysłowia zrodziło się przysłowie:

Maj — bydłu daj,
A sam za piec ucieka.

Dlaczego przestrzegano od zawierania ślubów w maju mówiąc: „że ślub majowy, grób gotowy“... trudno dociec. Z nastaniem maja wiosenne roboty w polu zwykle się kończyły. Około 15 maja kłosa się już rozwijały, bo inne przysłowie powiada, że:

Święta Zofja
Kłosa rozwija.

Dnia 28, w dzień Wniebowstąpienia, mówiono: Na Wniebowstąpienie Pan Bóg w niebo, robak w mięso, kwas w piwo, a djabeł w babę... lub też wrócono:

W Wniebowstąpienie deszcz mały,
Mało paszy przez rok cały.

W miesiącu tym w lasach bieleją konwalje i węże wychodzą ze swych ziemnych legowisk. Noc coraz krótsza, przechodzi prawie zmierzchem.

Drobne mądrości.

Pustki w domu miewa,
Kto rad w karczmie bywa.

* * *

Gdy pieniędzy wiele,
W koło przyjaciela,
Gdy pusto w kieszeni,
I psa nie ma w sieni!